

286

**NARIADENIE VLÁDY
Slovenskej republiky**

z 21. apríla 2004,

**ktorým sa ustanovuje zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané
mladistvým zamestnancom, a ktorým sa ustanovujú niektoré povinnosti
zamestnávateľom pri zamestnávaní mladistvých zamestnancov**

Vláda Slovenskej republiky podľa § 175 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení zákona č. 210/2003 Z. z. (ďalej len „zákon“) a podľa § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky v znení zákona č. 207/2002 Z. z. nariaďuje:

§ 1

Zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané mladistvým zamestnancom, je uvedený v prílohe č. 1.

§ 2

Zamestnávateľ plní povinnosti voči mladistvému zamestnancovi aj pri iných prácach a pracoviskách, ako sú uvedené v prílohe č. 1.

§ 3

(1) Zamestnávateľ je povinný pri všetkých prácach a na pracoviskách spojených so špecifickým rizikom z vystavenia mladistvého zamestnanca škodlivému pôsobeniu fyzikálnych, chemických, biologických faktorov, vplyvov a procesov posúdiť, vyhodnotiť všetky riziká pre jeho bezpečnosť a zdravie a na základe odborného posúdenia príslušného lekára o zdravotnej spôsobilosti mladistvého zamestnanca rozhodnúť o prijatí potrebných opatrení.

(2) Zamestnávateľ plní povinnosti podľa odseku 1 pred zaradením mladistvého zamestnanca na prácu a pri podstatnej zmene pracovných podmienok, pričom osobitne zohľadní najmä

- vybavenie a usporiadanie pracoviska alebo pracovného miesta,
- charakter, stupeň a trvanie vystavenia fyzikálnym, biologickým a chemickým faktorom a vplyvom,
- druh, rozsah a spôsob používania pracovných prostriedkov, strojov, zariadení, látok a materiálov,
- usporiadanie pracovných procesov, postupov a organizáciu práce,
- úroveň jeho odbornej prípravy a výučby.

(3) Zamestnávateľ nesmie prideľovať mladistvému zamestnancovi prácu, ak by

- objektívne presahovala jeho fyzické a psychické schopnosti,
- bol vystavený škodlivému pôsobeniu nebezpečných chemických látok a nebezpečných chemických prípravkov, napríklad jedovatých, karcinogénnych, mutagénnych, ktoré môžu spôsobiť genetické poškodenie, poškodenie nenarodeného dieťaťa, ohrozenie jeho budúceho reprodukčného vývoja alebo ktoré môžu mať iný chronický vplyv na jeho zdravie,
- bol vystavený škodlivému žiareniu,
- existovalo riziko, o ktorom možno predpokladať, že ho mladistvý zamestnanec nedokáže rozpoznať alebo sa mu vyhnúť, pretože nevenuje dostatočnú pozornosť bezpečnosti pri práci alebo nemá dostatočné skúsenosti alebo odbornú prípravu,
- bol vystavený nadmernej záťaži chladom alebo teplom,
- bol vystavený nadmernému hluku alebo vibráciám.

(4) Mladistvý zamestnanec môže vykonávať práce podľa odseku 3 s výnimkou prác s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, ak ide o práce, ktoré sú nevyhnutné z hľadiska jeho odbornej prípravy, a ak je zabezpečená dostatočná ochrana jeho zdravia

- potrebnou teoretickou prípravou v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- sústavným odborným dozorom pri práci,
- vhodnou organizáciou režimu práce a
- inými opatreniami, napríklad používaním osobných ochranných pracovných prostriedkov, obmedzením práce na dobu nevyhnutnú na získanie potrebných skúseností a správnych pracovných návykov.

§ 4

Zamestnávateľ informuje mladistvého zamestnanca a zástupcov zamestnancov o výsledkoch posúdenia rizika a o všetkých opatreniach, ktoré prijme na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

§ 5

Týmto nariadením sa preberá právny akt Európskych spoločenstiev a Európskej únie uvedený v prílohe č. 2.

§ 6

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 1. mája 2004.

Mikuláš Dzurinda v. r.

**Príloha č. 1
k nariadeniu vlády č. 286/2004 Z. z.****ZOZNAM PRÁC A PRACOVÍSK, KTORÉ SÚ ZAKÁZANÉ MLADISTVÝM ZAMESTNANCOM****Práce a pracoviská****1.1 so škodlivými fyzikálnymi faktormi a ich vplyvmi, najmä práce**

- a) pri činnostiach vedúcich k ožiareniu ionizujúcim žiarením,
- b) pri ktorých sú mladiství zamestnanci vystavení zvýšenému atmosférickému tlaku o viac ako 20 kPa oproti okolitému atmosférickému tlaku, napríklad v tlakových nádržiach a pri potápaní, alebo zníženému atmosférickému tlaku, prípadne významnému zvýšeniu vnútropľúcneho tlaku,
- c) pod zemou pri ťažbe nerastov alebo pri razení tunelov a štôlní,
- d) spojené so zvýšenou záťažou podpornopohybového ústrojenstva a nadväzných systémov a funkcií organizmu pri zdvíhaní a prenášaní bremien, ktoré prekračujú smerné hmotnostné hodnoty,¹⁾
- e) vykonávané dlhšie ako 4 hodiny za zmenu postojacky bez možnosti zmeny základnej pracovnej polohy alebo práce s významným obmedzením pohyblivosti a zmeny polohy trupu a končatín v priebehu zmeny,
- f) vykonávané vo fyzicky náročných a nevhodných pracovných polohách, ako práca v hlbokom predklone, v kľaku, v podrepe, poležiačky, vo vypnutom postoji na špičkách nôh, s rukami nad hlavou, pri pootočenom trupe viac ako o 60°.

Zákaz sa netýka prác, pri ktorých uvedené pracovné polohy tela a jeho častí sa v priebehu pracovnej zmeny vyskytujú ojedinele a krátkodobo a sú nevyhnutné v rámci odbornej výučby a prípravy na povolanie a taktiež prípravy na profesiu, kde fyzicky náročné a extrémne polohy tela sú neoddeliteľnou súčasťou výkonu povolania, napríklad pri profesii umelecký tanec, artistika,

- g) na pracoviskách s nadmernou záťažou chladom a teplom,
 1. kde časovo vážená celozmenová priemerná teplota guľového teplomeru prekračuje 28 °C,
 2. v trvaní viac ako 4 hodiny za zmenu na pracoviskách, kde je teplota z technologických dôvodov udržiavaná na hodnote nižšej ako 5 °C a v súhrne v trvaní viac ako 1 hodinu za zmenu pri teplotách nižších ako -5 °C. Práca v uvedenom povolenom časovom rozsahu musí byť kompenzovaná účinnými ochrannými opatreniami na zabezpečenie fyziologickej termoregulácie mladistvého zamestnanca, najmä vhodným pracovným oblečením, primeraným temperovaním priechodných a odpočinkových priestorov, v prípade potreby zabezpečením teplých nápojov a stravy,
 3. pri striedaní veľkých teplotných rozdielov v pracovnom prostredí, ak sa toto striedanie uskutočňuje v intervaloch kratších ako 30 minút a ak nie sú zabezpečené účinné náhradné a doplnujúce opatrenia umožňujúce fyziologickú termoreguláciu mladistvých zamestnancov, najmä vhodné pracovné oblečenie, úprava režimu práce a oddychu, pitný režim, primerané tepelno-vlhkostné podmienky v priechodných a odpočinkových priestoroch,
 4. v prostredí so zdrojmi sálavého tepla na mladistvého zamestnanca, kde intenzita sálania na pracovnom mieste pri pôsobení sálavého tepla na hlavu prekračuje 150 W/m²,
 5. v prostredí s relatívnou vlhkosťou vzduchu prekračujúcou 80 %,
- h) s koncentráciou kyslíka v ovzduší nižšou ako 20 % objemových,
- i) na pracoviskách s hlukom, kde sú prekračované najvyššie prípustné hodnoty hluku na pracovných miestach ustanovené osobitným predpisom.²⁾ Pri zabezpečení náhradných ochranných opatrení, napríklad používaní účinných osobných ochranných pracovných prostriedkov, nesmie práca v takomto prostredí prekračovať 4 hodiny za zmenu a musí byť prerušovaná nevyhnutnými prestávkami,
- j) pri ktorých sú prekračované najvyššie prípustné hodnoty vibrácií prenášaných na ruky, celé telo a miestne ustanovené osobitným predpisom.²⁾ Ak je vykonávanie takýchto prác nevyhnutné z dôvodu odbornej výučby a prípravy na povolanie, musí byť vystavenie vibráciám obmedzené časovo na najnižšiu možnú mieru a súčasne musia byť vykonané opatrenia na zníženie vplyvu faktorov zvyšujúcich negatívny účinok vibrácií, napríklad chladu, vlhkosti alebo statickej záťaže,
- k) s neionizujúcim žiarením, keď sú prekročené najvyššie prípustné hodnoty elektromagnetického žiarenia a elektromagnetických polí s frekvenciami 3 000 GHz a nižšími ustanovené osobitným predpisom³⁾ pre obyvateľstvo,

¹⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 204/2001 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci s bremenami.

²⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami.

³⁾ Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 271/2004 Z. z. o ochrane zdravia pred neionizujúcim žiarením.

1.2 so škodlivými biologickými faktormi a ich vplyvmi

klasifikovanými v skupinách 3 a 4 uvedených v osobitnom predpise,⁴⁾

1.3 so škodlivými chemickými faktormi a ich vplyvmi, najmä práce

- a) s nebezpečnými chemickými látkami a nebezpečnými chemickými prípravkami klasifikovanými ako jedovaté látky a prípravky (T), veľmi jedovaté látky a prípravky (Tx), žieravé látky a prípravky (C) a výbušné látky a prípravky (E) uvedené v osobitnom predpise,⁵⁾
- b) s nebezpečnými chemickými látkami a nebezpečnými chemickými prípravkami klasifikovanými ako škodlivé látky a prípravky (Xn) uvedené v osobitnom predpise⁵⁾ a označené jedným alebo viacerými ďalej uvedenými označeniami špecifického rizika upozorňujúcimi na ich nebezpečné vlastnosti:
 - 1. nebezpečenstvo veľmi vážnych ireverzibilných účinkov, označené ako R 39,
 - 2. možnosť karcinogénneho účinku, označené ako R 40,
 - 3. môže spôsobiť senzibilizáciu pri vdýchnutí, označené ako R 42,
 - 4. môže spôsobiť senzibilizáciu pri kontakte s pokožkou, označené ako R 43,
 - 5. môže spôsobiť rakovinu, označené ako R 45,
 - 6. môže spôsobiť genetické poškodenie, označené ako R 46,
 - 7. nebezpečenstvo vážneho poškodenia zdravia v dôsledku dlhodobej expozície, označené ako R 48,
 - 8. môže poškodiť plodnosť, označené ako R 60,
 - 9. môže ohroziť poškodenie nenarodeného dieťa, označené ako R 61,
- c) s chemickými látkami a chemickými prípravkami klasifikovanými ako dráždivé látky a prípravky (Xi) uvedené v osobitnom predpise⁵⁾ a označené jedným alebo viacerými ďalej uvedenými označeniami špecifického rizika upozorňujúcimi na ich nebezpečné vlastnosti:
 - 1. mimoriadne horľavé, označené ako R 12,
 - 2. môžu spôsobiť senzibilizáciu pri vdýchnutí, označené ako R 42,
 - 3. môžu spôsobiť senzibilizáciu pri kontakte s pokožkou, označené ako R 43,
- d) s chemickými látkami a chemickými prípravkami klasifikovanými ako karcinogény kategórií 1 a 2 uvedené v osobitnom predpise,⁶⁾
- e) s olovom a jeho zlúčeninami, ktoré sú absorbovateľné ľudským organizmom,
- f) s azbestom,
- g) pri výrobe humánných a veterinárnych liečiv a prípravkov, ak nie je vylúčená možnosť preniknutia v nich obsiahnutých biologických účinných látok vo významnej miere do organizmu, ako aj práce, pri ktorých je možné vystavenie chemickým faktorom s omamnými a psychotropnými účinkami,

1.4 pri procesoch

- a) s rizikom karcinogenity uvedeným v osobitnom predpise,⁶⁾
- b) pri výrobe a spracovaní výbušnín a výbušných predmetov a zaobchádzaní s nimi,
- c) pri chove zvierat podľa osobitného predpisu,
- d) pri zabíjaní zvierat na bitúnku,
- e) pri manipulácii so zariadeniami na výrobu, skladovanie alebo používanie stlačených skvapalnených alebo rozpustných plynov,
- f) v nedostatočne prevetrávaných nádržiach, cisternách, kadiach a rezervoároch,
- g) pri manipulácii s obalmi, napríklad so sudmi, kanistrami obsahujúcimi chemické látky uvedené v bode 1.3,
- h) s rizikom zrútenia stavieb, konštrukcií,
- i) s nebezpečenstvom vysokého napätia,
- j) pri ktorých nemožno individuálne prispôbovať pracovné tempo dané strojovým zariadením a pri ktorých sa používa odmeňovanie podľa výsledkov,

1.5 ďalej práce

- a) určené ako rizikové v kategóriách 3 a 4 podľa osobitného predpisu,
- b) spojené so zvýšeným rizikom úrazov,
- c) pri dezinfekcii a deratizácii priestorov plynmi,
- d) vo výškach presahujúcich 1,5 m a nad voľnými hĺbkami.

⁴⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 47/2002 Z. z. o ochrane zdravia pri práci s biologickými faktormi.

⁵⁾ Zákon č. 163/2001 Z. z. o chemických látkach a chemických prípravkoch v znení neskorších predpisov.

⁶⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 46/2002 Z. z. o ochrane zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi.

Príloha č. 2
k nariadeniu vlády č. 286/2004 Z. z.

**ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNÝCH AKTOV EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV
A EURÓPSKEJ ÚNIE**

Smernica Rady 94/33/ES z 22. júna 1994 o ochrane mladých ľudí pri práci (Úradný vestník Európskych spoločností L 216, 20. 08. 1994).

Preklad preberanej smernice je v Centrálnej prekladateľskej jednotke sekcie Inštitút pre aproximáciu práva Úradu vlády Slovenskej republiky.